Prima instanță: Judecătoria Chișinău, (sediul Buiucani) (jud. Elena Ungurenau)
Dosarul nr. 4r-2588/23
4-23050205-02-4r-07072023

D E C I Z I E

15 februarie 2024 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău,
în componența:
Președintele ședinței de judecată Silvia Cecan
Judecătorii Liubovi Brînza și Ecaterina Palanciuc

examinînd în ordine de recurs*, fără participarea părţilor*, recursul declarat de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica al IGP al MAI împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, emise în cauza contravențională în privința lui***** învinuiet în comiterea contravenției prevăzute de art.318[1] din Codul contravenţional,

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță: 05.04.2023 – 07.06.2023;
Instanța de recurs: 07.07.2023; 18.01.2024 – 15.02.2024;
Procedura de comunicarea părților la proces a fost legal respectată.

Asupra recursului declarat de agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica al IGP al MAI împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate, Colegiul penal

c o n s t a t ă :

Conform procesului-verbal seria nr.MAI05905605 din 27.03.2023,*****, în data de 02.03.2023, ora 04:00, aflîndu-se or.Chișinău șos.Muncești nr.806/2 ap.22, a încălcat prevederile ordinului de restricţii de urgenţă nr.28 din 02.03.2023.

În atare circumstanțe, acțiunile lui***** au fost calificate de către agentul constatator în baza art.318[1] Cod Contravenţional, expediind cauza pentru examinare după competenţa instanţei de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, s-a declarat nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie seria/nr.MAI05 905605 din 27.03.2023, încheiat de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliţie Botanica al DP Chişinău, în baza art.318[1] Cod contravenţional în privinţa lui*****, cu încetarea procesului contravenţional.

Nefiind de acord cu hotărârea nominalizată agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica al IGP al MAI, ***** a declarat, în termen, recurs împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, prin care solicită admiterea recursului, casarea hotărîrii privind încetarea procesului, remiterea cauzei spre rejudecare în instanţa de fond, în alt complet de judecată.

Întru susținerea recursului declarat, agentul constatator invocă de către agentul constatator au fost administrate probe privind existenţa contravenţiei, instanţa nu a luat în

calcul că contravenţia a avut loc, iar omiterea completării locul si timpul contravenţiei nu poate duce la încetarea procesului verbal cu privire la contravenție, deoarece fapta a avut loc si a fost consumată.

În conformitate cu art.471 alin. (1)-(2) din Codul contravențional, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezența părților. Instanța de recurs fixează data examinării recursului și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului de depunere a referinței.

Astfel, Colegiul penal, ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziţiei generale din art. 471 alin.(1) din Codul contravenţional, a procedat la examinarea cauzei contravenționale fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

Fiind notificate de către instanța de recurs părțile la proces, în conformitate cu art.471 alin.(2) Cod Contravențional, despre data examinării recursului, respectînd dreptul de a depune referință asupra recursului, careva referințe n-au fost depuse.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate în raportul cu argumentele invocate în cererea de recurs, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este fondat şi pasibil de a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.473 alin. (1) pct.2) lit. c) din Codul contravenţional, după examinarea recursului, instanța de recurs admite recursul, casând hotărârea atacată, parțial sau integral, și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

Colegiul penal reiterează că, instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei în primă instanță dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanței de judecată, privind citarea obligatorie a părților, privind respectarea dreptului la apărare și a dreptului la interpret, precum și dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33-35 din Codul de procedură penală aplicate corespunzător.

De asemenea, instanța de recurs reiterează, că în conformitate cu prevederilor art.458 din Codul contravențional, la examinarea cauzei contravenționale în fond, instanța de judecată urma să soluționeze următoarele chestiuni: caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei, în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante, necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale, alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei, iar instanța de recurs urmează în acest context să verifice dacă instanța de fond a respectat aceste condiții ce duc la legalitatea și temeinicia hotărârii emise.

În temeiul prevederilor art.462 alin. (1) din Codul contravențional, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Cu titlu de principiu, instanța de recurs relevă că, domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală”, în înțelesul european autonom al art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Analizând situația de fapt a cauzelor *Ziliberberg contra Moldovei*, hotărâre din 01.02.2005, §35 și *Anghel contra României*, hotărâre din 04.10.2007, §52, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste spețe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de acuzații penale. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de art.6 §2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Verificând legalitatea, obiectivitatea și corectitudinea hotărârii contestate, în raport cu motivele invocate de recurent, Colegiul penal constată că, deși prima instanță își întemeiază concluzia și apreciază circumstanțele de fapt a cauzei prin prisma normelor legale care statuează că, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei, cât și cele care dezvinovățesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, precum și circumstanțele atenuante sau agravante, instanța emite o hotărâre care nu este clară și temeinică, fiind contrară normelor legale ce guvernează spețа dedusă judecății.

Instanța de recurs reține că, conform procesului-verbal seria/nr.MAI05 905605 din 27.03.2023, agentul constatator din cadrul IP Botanica, mun.Chişinău, l-a întocmit în privința lui*****, care în data de 02.03.2023, ora 04:00, aflîndu-se or.Chișinău șos.Muncești nr.806/2 ap.22, a încălcat prevederile ordinului de restricţii de urgenţă nr.28 din 02.03.2023.

În atare circumstanțe, acțiunile lui***** au fost calificate de către agentul constatator în baza art.318[1] Cod Contravenţional, expediind cauza pentru examinare după competenţa instanţei de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, s-a declarat nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie seria/nr.MAI05 905605 din 27.03.2023, încheiat de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliţie Botanica al DP Chişinău, în baza art.318[1] Cod contravenţional în privinţa lui*****, cu încetarea procesului contravenţional.

Astfel, Colegiul penal, analizînd conținutul hotărîrii emise și motivul încetării procesului contravențional în baza articolului 461 din Codul contravențional pe motivul necitării persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional la momentul întocmirii procesului-verbal cu privire a contravenție, le apreciază pur formale și reprezintă garanții excesive pentru*****. Însuși instanța de judecată reține faptul că, agentul constatator l-a citat pe***** pentru data de 06.03.2023, însă nu l-a citat pentru 23.03.2023, ziua întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție. Or,***** nu s-a prezentat la IP Botanica și ulterior nu a întreprins acțiuni concrete de a afla soarta dosarului.

Așadar, instanța de fond, la adoptarea hotărârii s-a limitat doar la expunerea unor temeiuri formale și nefondate, făcând totalmente abstracție de la aspectul faptic. Nu în ultimul rând, urmează a fi menționat că, instanța de judecată, constatând activitatea defectuoasă a agentului constatator pe parcursul procedurii contravenționale, este în drept să clarifice aspectele neclare, având posibilitate să citeze persoana în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional, să administreze și alte probe, la cererea părților, și cu respectarea dreptului acestora la un proces echitabil.

În menținerea acestei opinii, instanța de recurs reține jurisprudenţa Curţii Europene,

care reiterează că participanţii procesului de judecată urmează să-şi asume un rol activ, urmărind cu diligenţă derularea procesului său şi să dispună cu bună- credinţă de drepturile sale procedurale şi pe această cale, în cazul când este prezent abuzul de drepturi procesuale, conform deciziilor CtEDO s-a dispus ca instanțele naționale să ia măsuri în acest sens şi să pună capăt acestora din partea părţii care face abuz.

Totodată, instanța de judecată a reținut că, ordinul de restricție de urgență nr.28 din 02.03.2023 ora 04.00 a fost emis la aceiași dată și oră, ziua în care s-a invocat că, a comis și fapta, ceia ce este lipsit de logică, or, este imposibilă întocmirea, aducerea la cunoștință și totodată încălcarea ordinului de restricție de urgență .

Într-o aceeași ordine de idei, Colegiul penal relevă că, instanța de fond, a criticat activitatea agentului constatator sub aspectul administrării probatoriului în sensul acuzării, constatând nerespectarea mai multor prevederi legale, ceea ce în consecință a dus la concluzia că vina contravenientului nu a fost probată, lăsînd fără apreciere probele prezentate, precum și decizia Curții de Apel Chișinău din 27.12.2022, prin care s-a eliberat ordonanța de protecție a victimelor violenței în familie în privința pretinsului agresor*****, la cererea mamei ultimului *****, aplicînd măsuri de protecție pe un termen de 90 zile, începînd cu 13.12.2022.

Astfel, Colegiul penal consideră că, instanța de fond, în primul rând urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator.

Totodată, instanța de recurs subliniază că, instanța de judecată, apreciind probatoriul administrat la caz, în conformitate cu art.458 alin.(1) din Codul contravențional urma să stabilească caracterul veridic al contravenției imputate, vinovăţia persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravențional, existenţa circumstanţelor atenuante şi/sau agravante, necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancţiunii contravenţionale.

Prin urmare, încetarea procesului contravențional în baza articolului 461 din Codul contravențional pe motive pur formale, reprezintă garanții excesive pentru contravenient. Așadar, instanța de fond, la adoptarea hotărârii s-a limitat doar la expunerea unor temeiuri formale și nefondate, făcând totalmente abstracție de la aspectul faptic.

Așadar, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

În conjunctura celor expuse, se atestă faptul că instanța de judecată a lăsat fără apreciere puse la baza constatării faptei și a încadrării juridice a acesteia, probele menționate.

Astfel, Colegiul penal lecturând textul hotărârii recurate, în raport cu circumstanţele faptice stabilite mai sus şi ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, menționează că, prima instanță nu a constatat toate circumstanțele cauzei, aprecierea expusă în hotărârea recurată, sunt contrare circumstanțelor obiective, care se impunea a fi elucidate pe parcursul cercetării judecătorești, or motivarea hotărârii contestate este superficială.

În consecință, Colegiul penal a reținut că, instanța de fond a examinat cauza în mod superficial și unilateral, fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar, adică prezenței sau lipsei probelor anexate la materialele cauzei pentru confirmarea vinovăției sau nevinovăției

contravenientei. În aceste circumstanțe se denotă faptul că instanța nu a examinat complet și obiectiv cauza contravențională dată, iar la emiterea hotărârii nu a dat deplină importanță prevederilor art.448 din Codul contravențional.

În acest sens, Colegiul penal conchide că, eroarea admisă de către instanţa de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea hotărârii integral, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanţa de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

În această ordine de idei, instanța de recurs subliniază că, în temeiul prevederilor procedurale de examinarea a cauzei, inclusiv în ordine contravențională, la o nouă rejudecare, instanța de fond urmează să țină cont de precizările instanței de recurs, or, pentru instanţa de rejudecare, indicaţiile instanţei de recurs sunt obligatorii în măsura în care situaţia de fapt rămâne cea care a existat la soluţionarea recursului.

Conform art. 20 a Constituției Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectiva din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertăţile şi interesele acesteia au fost violate.*

CEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părţile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanţei" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61*). Curtea evidențiază că trebuie să se ţină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (*Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006*).

Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea instanței ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanților nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse, şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

Procedând în asemenea mod, instanța de fond n-a acordat deplină eficiență prevederilor legale astfel, la judecarea cauzei, se constată erori judiciare. Aceste erori judiciare se exprimă prin modul de cercetare şi apreciere a probelor prezentate de părţi, de gradul de percepție şi analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează cererea, astfel nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

La o nouă examinare, instanța de fond urmează să țină cont de cele enunțate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit. c) din Codul contravențional, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,–

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica al IGP al MAI împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023,

Se casează hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 07 iunie 2023, emise în cauza contravențională în privința lui***** învinuit în comiterea contravenției prevăzute de art.318[1] din Codul contravenţional.

Se remite cauza contravențională în privința lui***** care se învinuiește de săvârșirea contravenției prevăzute de art.318[1] din Codul contravenţional la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător Silvia Cecan

Judecător Liubovi Brînza

Judecător Ecaterina Palanciuc